

**ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Ա. Ա. Բարսեղյան /Ա.Ա.Հ./

Արձանագրություն № 3

«12» սեպտեմբեր 2023 թ.

ԱՍ/բ-034 ՆՎԱԳԱԿՅՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

/Դասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Արվեստի և սպորտի ամբիոն

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

Առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա- 3-րդ կուրս, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Թ. Մելիքյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ՝ tamaramelikyan@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	4
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	7
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	7
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	9
9.	Ուսումնառության մեթոդները	9
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	10
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	11
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	12
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	13
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	16
12.3.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	17
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	18
14.	Գնահատում.....	19
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	20
14.2.	Հարցաշար.....	21
14.3.	Գնահատման չափանիշներ.....	22
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	23

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

Նվազակցության դասարան առարկան նախատեսված է 3-րդ կուրսի առաջին և երկրորդ կիսամյակի համար: Այն ընդգրկում է շաբաթական 1 ժամ գործնական դասաժամ: Առարկայի հիմնական խնդիրն է հանդիսանում ապագա մանկավարժի պատրաստումը, գործիքի լավ տիրապետումը, թերթից վստահ ընթերցումը և փոխադրումը, լսողությամբ նվազելու կարողությունը սեփական նվազակցությամբ երգելը, անսամբլային զգացողության զարգացումը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1 Դասընթացի նպատակն է նպատակն է ուսանողների մեջ կոնցերտմեյստրական ունակությունների ձևավորումը (մենակատարին, երգչախմբին, համույթին նվազակցելը, թերթից ընթերցումը և փոխադրումը սեփական նվազակցությամբ աշակերտների երգը ղեկավարելը), երաժշտա-ստեղծագործական ընդունակությունների, երաժշտական մտածելակերպի, ընկալման և երևակայության զարգացում, դպրոցական երգերի, վոկալ, երգչախմբային, գործիքային, օպերային և սիմֆոնիկ երաժշտության ուսումնասիրումը:

2.2 Դասընթացի խնդիրներն են նվազակցության հմտությունների ձևավորումը վոկալ ստեղծագործությունների վրա աշխատելիս: Վոկալիստի հետ համատեղ աշխատանքը ռոմանսների, արիաների, ժողովրդական և ժամանակակից երգերի վրա նպաստում է անսամբլային զգացողության զարգացմանը, երաժշտական կերպարի վերարտադրմանը, դինամիկ փոխհարաբերության ճիշտ ընտրությանը, մենակատարի կողմից տեքստից շեղման պահի զգացողությանը: Տիրապետել մեծ թվով բազմաբնույթ, հետաքրքիր և առաջադեմ վոկալ ստեղծագործությունների նվազակցությանը, ձայնի և նվազակցության փոխհարաբերության ճիշտ համադրմանը, դինամիկայի և ձայնի տեմբրային փոխհարաբերությանը, տեմպի

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

ճիշտ ընտրությանը: «Նվազակցության դասարան» առարկայի կարևորագույն խնդիրներից է նաև դպրոցական երգացանկի ուսումնասիրումը:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Նոտագրություն, տարրական գիտելիքներ երաժշտության տեսությունից, տոնայնությունների կվարտա-կվինտային շրջան, պարզ և բարդ չափեր, տևողություններ, լադ, գամմա, տոնայնություն, ինտերվալներ, ակորդներ:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

«Նվազակցության դասարան» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ուսանողը պետք է իմանա.

- Նվազակցության և անսամբլի արվեստի առանձնահատկությունները: Թերթից հանպատրաստից կատարելու և տոնայնական փոխադրումների առանձնահատկությունները: Նվազակցության և անսամբլի համար գրված նվազացանկը:

ուսանողը պետք է կարողանա.

- Ինքնուրույն ընտրել անսամբլային ստեղծագործություն և սովորել ոչ միայն դաշնամուրի, այլև զուգընկերոջ պարտիաները: Զուգընկերոջ հետ միասին ընտրել ստեղծագործության ճիշտ տեմպ և դինամիկա: Հանպատրաստից կարդալ-կատարել որևէ ստեղծագործության իր պարտիան: Անհրաժեշտության դեպքում սեփական պարտիայում տոնայնական փոխադրումներ անել՝ մենակատարին ավելի հարմար տոնայնության մեջ:

ուսանողը պետք է տիրապետի.

- Տարբեր նվագարանների և երգային ձայների ձայնաձավալների մասին գիտելիքների: Տարբերակել նվագարանի և երգչի հետ աշխատելու առանձնահատկություններին: Մենակատարին նվազակցելու ընթացքում ձայնի յուրահատուկ հավասարակշռության առանձնահատկություններին: Զուգընկերոջ հետ միասին ստեղծագործության ամբողջական կերպար ստեղծելու յուրահատկություններին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Գործիքային կոմպլեքսներ (ԳԿ)՝

- վերլուծության և համադրության կարողություն (ԳԿ -1),
- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում) (ԳԿ-2),
- հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում (ԳԿ - 3),
- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (ԳԿ - 4),
- համակարգչային տարրական հմտություններ (ԳԿ - 5),
- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում)(ԳԿ - 6),
- որոշումներ կայացնելու կարողություն (ԳԿ - 7),

Համակարգային կոմպլեքսներ (ՀԳԿ)՝

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ -1),
- հետազոտական կարողություն (ՀԳԿ -2),
- ուսումնառության կարողություն (ՀԳԿ -3),
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն (ՀԳԿ -4),
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (ՀԳԿ -5),
- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու(ՀԳԿ -6),
- տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու(ՀԳԿ -7),,
- որակի մասին հոգացություն(ՀԳԿ -8),
- թիմում աշխատելու(ՀԳԿ -9),
- գնահատման գործիքների կիրառելու(ՀԳԿ -10),
- նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու(ՀԳԿ -11),

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպլեքսներ (ԱԿ)

ԱԿ1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ12 ունակ լինեն ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,

ԱԿ13 ցուցաբերեն ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Նվազակցության դասարան» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության, երաժշտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	2 կրեդիտ/60 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ		Ժամաքանակ
	1-ին կիսամյակ	2-րդ կիսամյակ	
Դասախոսություն			
Գործնական աշխատանք	16	16	
Մեմինար պարապմունք			
Լաբորատոր աշխատանք			
Ինքնուրույն աշխատանք	14	14	
Ընդամենը	30	30	
Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ընթացիկ քննություն)	ստուգարք		

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային զրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի ելույթը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատԳԿ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
-
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են**⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**⁷ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապրոնք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
I-II կիսամյակ						
1	1արիա օպերայից			4		4
2	1 ռոմանս կամ երգ			6		4
3	2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ			6		6
				16/16		14/14

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Կոմիտաս - «Կռունկ»,	

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

	Կոմիտաս - «Չինար ես»	
2.	Կոմիտաս - «Քելեր,ցուլեր»	
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Կոմիտաս - «Գարուն ա»	
2.	Կոմիտաս - «Հայաստան»	
3.	Գլինկա - Ռոմանսներ	
4.	Գուրիլյով - Ռոմանսներ	
5.	Վերդի - Ալֆրեդի արիան «Տրավիատա » օպերայից	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/ h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուզման ձևը	Գրականություն ⁹
I կիսամյակ					
1.	1արիա օպերայից	Կոմպոզիտորի գործունեության և տվյալ օպերայի ստեղծման դարաշրջանի նկարագիրը, օպերայի տեսակը, ընտրված արիայի երաժշտական և կատարողական առանձնահատկությունները:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	1 ռոմանս կամ երգ	Ռոմանսի, երգի տեսակը, երաժշտական կառուցվածքը, տեմպը, բնույթը, կատարողական խնդիրները:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
3.	2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ	Վոկալ պարտիայի և դաշնամուրային նվագակցության համահունչ կատարում և երաժշտական ոճի ճիշտ ընկալում և մեկնաբանում:	6	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2

II կիսամյակ					
1.	1արիա օպերայից	Կոմպոզիտորի գործունեության և տվյալ օպերայի ստեղծման դարաշրջանի նկարագիրը, օպերայի տեսակը, ընտրված արիայի երաժշտական և կատարողական առանձնահատկությունները:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
2.	1 ռոմանս կամ երգ	Ռոմանսի, երգի տեսակը, երաժշտական կառուցվածքը, տեմպը, բնույթը, կատարողական խնդիրները:	4	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
3.	2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ	Վոկալ պարտիայի և դաշնամուրային նվագակցության համահունչ կատարում և երաժշտական ոճի ճիշտ ընկալում և մեկնաբանում:	6	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2

12.2. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնասիրողական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹⁰	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹¹
III կուրս, I-II կիսամյակ						
1.	1արիա օպերայից, 1 ռոմանս կամ երգ, 2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ	1արիա օպերայից, 1 ռոմանս կամ երգ, 2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ	<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>	Մեկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
2.	1արիա օպերայից, 1 ռոմանս կամ երգ, 2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ	1արիա օպերայից, 1 ռոմանս կամ երգ, 2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ	<u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u>	Հոկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
3.	1արիա օպերայից, 1 ռոմանս կամ երգ, 2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ	1արիա օպերայից, 1 ռոմանս կամ երգ, 2 նվագակցություն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ	<u>Զեկույց</u>	Նոյեմբեր-դեկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4

¹⁰ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹²

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ումումնագիտական տեսաֆիլմերի, զծապատկերների ցուցադրում:
Սարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	Դաշնամուր:
Այլ	

¹² Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹³:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է 5-6-րդ կիսամյակ ստուգարքով:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և

¹³«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Կոմիտաս «Կռունկ»,
2. Կոմիտաս «Չինար ես»
3. Կոմիտաս «Քելեր,ցուլեր»
4. Կոմիտաս «Գարուն ա»
5. Կոմիտաս «Հայաստան»
6. Գլինկա Ռոմանսներ
7. Գուրիլյով Ռոմանսներ
8. Դորգոմիրժսկի Ռոմանսներ
9. Վերդի Ալֆրեդի արիան «Տրավիատա » օպերայից
10. Տիգրանյան Սարոյի արիան (բարձր սարեր) «Անուշ» օպերայից
11. Ջորդանի Սիրելիս
12. Կուրտիս «Լաց մի լինի »
13. Կապուա «Օ, Մարի»
14. Պուչչինի Ռուդոլֆի արիան «Բոհեմ» օպերայից
15. Գունո Ռոմենյի արիան «Ռոմեո և Ջուլիետ» օպերայից
16. Պուչչինի Կավարադուսի արիան «Տոսկա» օպերայից
17. Ֆալկո «Ասացեք աղջիկներ»
18. Կանիո Սիրահարված զինվորը
19. Կուրտիս Վերադարձիր Սորենտո
20. Պուչչինի Կալաֆի արիան «Տուրանդոտ» օպերայից
21. Մելիքյան Վարդ
22. Սպենդիարով Այ, վարդ
23. Բաբաջանյան Երգ առաջին սիրո
24. Բաբաջանյան Սերենադ
25. Խարիտո Շաղկեցին քրիզանթեմները
26. Աբրահամյան Մանուշակ
27. Լեոնկովալլո Արլեկինի սերենադը «Պայացներ» օպերայից
28. Լեոնկովալլո Լուսաբաց
29. Ա.Վարլամով – Ռոմանսներ
30. Ա.Վլասով- Ռոմանսներ
31. Մ.Գլինկա- Ռոմանսներ
32. Ա.Դորգոմիրժսկի- Ռոմանսներ
33. Վ.Մոցարտ- Ռոմանսներ
34. Ն.Ռիմսկի-Կորսակով- Ռոմանսներ

¹⁴ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

35. Բ.Բրիտտեն- Արիա, ռոմանս
36. Ն.Մայակովսկի- Ռոմանսներ
37. Ս.Պրոկոֆև- Ռոմանսներ
38. Մ.Ռավել- Ռոմանսներ
39. Ս.Ռախմանինով- Ռոմանսներ
40. Պ.Չայկովսկի -Ռոմանսներ
41. Ռ.Մելիքյան – Ռոմանսներ
42. Ա.Բաբաջանյան-Երգեր
43. Հայ կատարողների երգացանկից ստեղծագործություններ
44. Ստեփան Ջրբաշյան- Երգեր
45. Խաչատուր Ավետիսյան-Երգեր
46. Ալեքսեյ Հեքիմյան- Երգեր
47. Դպրոցական երգեր

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

- 1) Կոմիտաս «Կռունկ»,
- 2) Կոմիտաս «Չինար ես»
- 3) Կոմիտաս «Քելեր,ցուլեր»
- 4) Կոմիտաս «Գարուն ա»
- 5) Կոմիտաս «Հայաստան»
- 6) Գլինկա Ռոմանսներ
- 7) Գուրիլյով Ռոմանսներ
- 8) Դորգոմիրժսկի Ռոմանսներ
- 9) Վերդի Ալֆրեդի արիան «Տրավիատա » օպերայից
- 10) Տիգրանյան Սարոյի արիան (բարձր սարեր) «Անուշ» օպերայից
- 11) Ջորդանի Սիրելիս
- 12) Կուրտիս «Լաց մի լինի »
- 13) Կապուա «Օ, Մարի»
- 14) Պուլչինի Ռուդոլֆի արիան «Բոհեմ» օպերայից
- 15) Գունո Ռոմենյի արիան «Ռոմեո և Ջուլիետ» օպերայից
- 16) Պուլչինի Կավարադոսիի արիան «Տոսկա» օպերայից
- 17) Ֆալկո «Ասացեք աղջիկներ»
- 18) Կանիո Սիրահարված զինվորը
- 19) Կուրտիս Վերադարձիր Սորենտո
- 20) Պուլչինի Կալաֆի արիան «Տուրանդոտ» օպերայից

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

▪ **Ընդգրկված հարցեր.**

- 1) Մելիքյան Վարդ
- 2) Սպենդիարով Այ, վարդ
- 3) Բաբաջանյան Երգ առաջին սիրո
- 4) Բաբաջանյան Սերենադ
- 5) Խարիտո Շաղկեցին քրիզանթեմները
- 6) Աբրահամյան Մանուշակ
- 7) Լեոնկովալլո Արլեկինի սերենադը «Պայացներ» օպերայից
- 8) Լեոնկովալլո Լուսաբաց
- 9) Ա.Վարլամով – Ռոմանսներ
- 10) Ա.Վլասով- Ռոմանսներ
- 11) Մ.Գլինկա- Ռոմանսներ
- 12) Ա.Դորգորմիրժսկի- Ռոմանսներ
- 13) Վ.Մոցարտ- Ռոմանսներ
- 14) Ն.Ռիմսկի-Կորսակով- Ռոմանսներ
- 15) Բ.Բրիտտեն- Արիա, ռոմանս
- 16) Ն.Մայակովսկի- Ռոմանսներ
- 17) Ս.Պրոկոֆև- Ռոմանսներ
- 18) Մ.Ռավել- Ռոմանսներ
- 19) Ս.Ռախմանինով- Ռոմանսներ
- 20) Պ.Չայկովսկի -Ռոմանսներ
- 21) Ռ.Մելիքյան – Ռոմանսներ
- 22) Ա.Բաբաջանյան-Երգեր
- 23) Հայ կատարողների երգացանկից ստեղծագործություններ
- 24) Ստեփան Ջրբաշյան- Երգեր
- 25) Խաչատուր Ավետիսյան-Երգեր
- 26) Ալեքսեյ Հեքիմյան- Երգեր
Դպրոցական երգեր

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁵.

- Գործնական աշխատանքները – բանավոր - 1 կրեդիտ - 2 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր):
- Ինքնուրույն աշխատանքը – բանավոր - 1 ինքնուրույն աշխատանքի համար առավելագույնը՝ 20 միավոր:

¹⁵ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

**«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

**Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱԱ/բ-034 - Նվազակցության դասարան			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16/16	Դասախոսություն	
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	16/16
	Ինքնուրույն	14/14		
Ընդամենը	60			
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողների մեջ կոնցերտմեյստրական ունակությունների ձևավորումը (մենակատարին, երգչախմբին, համույթին նվազակցելը, թերթից ընթերցումը և փոխադրումը սեփական նվազակցությամբ աշակերտների երգը ղեկավարելը), երաժշտա-ստեղծագործական ընդունակությունների, երաժշտական մտածելակերպի, ընկալման և երևակայության զարգացում, դպրոցական երգերի, վոկալ, երգչախմբային, գործիքային, օպերային և սիմֆոնիկ երաժշտության ուսումնասիրումը:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ կարողանալ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել և ամրապնդել գործնականում, ✓ կոնցերտմեյստրական մեթոդիկայի և տեսության հիմունքների տիրապետում, ✓ կոնցերտմեյստրական ունակությունների ձևավորում (մենակատարին, երգչախմբին նվազակցելու, սեփական նվազակցությամբ աշակերտների երգը ղեկավարելը) , ✓ Ցանկացած ստեղծագործությունը վերլուծելու և մեկնաբանելու հմտություններ, դպրոցական երգերի վոկալ-երգչախմբային, օպերային երաժշտության ուսումնասիրում <p><i>Չմտություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ <u>մեկ արիա օպերայից,</u> ✓ <u>մեկ ռոմանս կամ երգ,</u> ✓ <u>երկու նվազակցություն` ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ,</u> ✓ <u>թերթից ընթերցում, փոխադրում և երգերի լսողությամբ վերարտադրում</u> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու ✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ✓ որակի մասին հոգացություն 			

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ թիմում աշխատելու ✓ գնահատման գործիքների կիրառելու ✓ նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու 															
Դասընթացի բովանդակությունը	<p><i>Թեմաներ</i></p> <p>1-ին կիսամյակ</p> <p>Թեմա 1. 1արիա օպերայից Թեմա 2.1 ռոմանս կամ երգ Թեմա 3. 2 նվագակցությունն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ</p> <p>2-րդ կիսամյակ</p> <p>Թեմա 1. 1արիա օպերայից Թեմա 2. 1 ռոմանս կամ երգ Թեմա 3. 2 նվագակցությունն ինքնուրույն վոկալ կատարմամբ</p>															
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՁՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ</p> <p>ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր: <p style="text-align: center;">Ուսումնառության արդյունքների գնահատման 100-միավորանոց սանդղակ</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="width: 33%;">Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի</th> <th style="width: 33%;">Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի</th> <th style="width: 33%;">Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>«Գերազանց» (5)</td> <td>96-100</td> <td>A+</td> </tr> <tr> <td>«Գերազանց» (5)</td> <td>91-95</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>«Գերազանց» (5)</td> <td>86-90</td> <td>A-</td> </tr> <tr> <td>«Լավ» (4)</td> <td>81-85</td> <td>B+</td> </tr> </tbody> </table>	Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի	«Գերազանց» (5)	96-100	A+	«Գերազանց» (5)	91-95	A	«Գերազանց» (5)	86-90	A-	«Լավ» (4)	81-85	B+
Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի														
«Գերազանց» (5)	96-100	A+														
«Գերազանց» (5)	91-95	A														
«Գերազանց» (5)	86-90	A-														
«Լավ» (4)	81-85	B+														

	«Լավ» (4)	76-80	B
	«Լավ» (4)	71-75	B-
	«Բավարար» (3)	67-70	C+
	«Բավարար» (3)	62-66	C
	«Բավարար» (3)	40-61	C-
	«Անբավարար»	0-39	D
	«Մտուզված»	40-100	S
	«Չստուզված»	0-39	U

Գրականություն	<p>Պարտադիր –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Կոմիտաս Կռունկ, 2. Կոմիտաս Չինար ես 3. Կոմիտաս Քելեր,ցուլեր 4. Կոմիտաս Գարուն ա 5. Կոմիտաս Հայաստան 6. Գլինկա Ռոմանսներ 7. Գուրիլյով Ռոմանսներ 8. Դորգոմիրժսկի Ռոմանսներ 9. Վերդի Ալֆրեդի արիան Տրավիատա օպերայից 10. Տիգրանյան Սարոյի արիան (բարձր սարեր) Անուշ օպերայից 11. Ջորդանի Սիրելիս 12. Կուրտիս Լաց մի լինի 13. Կապուա Օ, Մարի 14. Պուչչինի Ռուդոլֆի արիան Բոհեմ օպերայից 15. Գունո Ռոմեոյի արիան Ռոմեո և Ջուլիետ օպերայից 16. Պուչչինի Կավարադոսիի արիան Տոսկատ օպերայից 17. Ֆալկո Ասացեք աղջիկներ 18. Կանիո Սիրահարված զինվորը 19. Կուրտիս Վերադարձիր Սորենտո 20. Պուչչինի Կալաֆի արիան Տուրանդոտ օպերայից 21. Մելիքյան Վարդ
	<p>Լրացուցիչ-</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Սպենդիարով Այ, վարդ 2. Բաբաջանյան Երգ առաջին սիրո 3. Բաբաջանյան Սերենադ 4. Խարիտո Ճաղկեցին քրիզանթեմները 5. Աբրահամյան Մանուշակ 6. Լեոնկովալլո Արլեկինի սերենադը Պայացներ օպերայից 7. Լեոնկովալլո Լուսաբաց 8. Ա.Վարլամով – Ռոմանսներ 9. Ա.Վլասով- Ռոմանսներ 10. Մ.Գլինկա- Ռոմանսներ 11. Ա.Դորգոմիրժսկի - Ռոմանսներ 12. Վ.Մոցարտ - Ռոմանսներ 13. Ն.Ռիմսկի- Կորսակով- Ռոմանսներ 14. Բ.Բրիտտեն- Արիա, ռոմանս 15. Ն.Մայակովսկի- Ռոմանսներ 16. Ս.Պրոկոֆև- Ռոմանսներ 17. Մ.Ռավել- Ռոմանսներ 18. Ս.Ռախմանինով- Ռոմանսներ 19. Պ.Չայկովսկի -Ռոմանսներ

	<p>20. Ռ.Մելիքյան – Ռոմանսներ 21. Ա.Բաբաջանյան-Երգեր 22. Հայ կատարողների երգացանկից ստեղծագործություններ 23. Ստեփան Ջրբաշյան- Երգեր 24. Խաչատուր Ավետիսյան-Երգեր 25. Ալեքսեյ Հեքիմյան- Երգեր Դպրոցական երգեր</p>
--	--